

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 16. 76. ÅRG.

15. DEC. 1955

INDHOLD:

Rejse med bus
gennem England
og Wales

40 år ved
Hedeselskabet

Oplag: 19.600

K. L. KRISTENSEN, VARDE
CIVILINGENIØR OG ENTREPRENØR

Udvidelse og Uddybning af Henne Mølleaa. Afkob fra Filsø

Røde
DRÆNRØR

fra 2"-12" haves
altid på lager
Forlang tilbud

»Sofienlund«
TEGLVÆRK
Telefon 10 Ulstrup

Teglværkerens

SALGSKONTOR

ESBJERG
Telefon 265 - 548

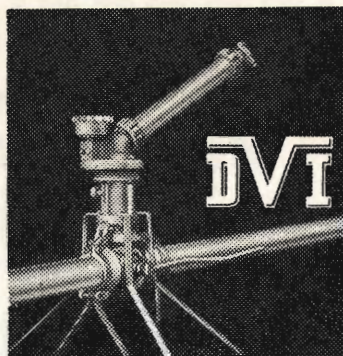
Drænrør

2"—15"
Mursten - Tagsten

GUGKALK
gi'r Grøde

Brug det bedste! Pulveriseret eller granuleret GUGKALK gi'r den bedste Høst.

GUG KALKVÆRK A/S
Elmealle 2, Hasseris. Tlf. Aalborg 2908.

VANDINGSANLÆG

med Kanoner eller Sprinklers

DANSK VANDINGS INDUSTRI
Snoghøj, Fredericia Tlf. Erritsø 125

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drænrør

i størrelse fra 2 til 15 tommer

Indhent tilbud - Tlf. Højslev 3

Kaas-
Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands
Kulkompagni
Nørresundby
Telf. 4227 . 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62
og fiskerihavnen

RESENBRO

CEMENTSTØBERI

v/ ingeniør C. G. Madsen
Telefon 34

Prima betonrør efter dansk
ingeniørforenings normer

Mrk. \triangle alle gangbare dimen-
sioner fra 10-80 cm såvel med
som uden mufte

Viborg Byes og Omegns
Sparekasse

Telefon 1400 (4 lin.)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9-15
Lørdag: Kl. 9-14

Filialer:

Karup
Flyvestation Karup
Mammen

Børnelammelses- og
ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeförening
Vesterbrogade 15
København V.
Telef. 6659 - 5974

HAMMERUM
HERREDS

Spare- og Laanekasse
Herning - Telf. 10 . 314
Østergade 6
Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Philipsen & Hall A/S

Sct. Mathiasgade 88 . Viborg
Elektriske anlæg
Vandværksanlæg
Telefon 173 og 174

Røde drænrør
indtil 16" diameter

A/S Hørslev Teglværk
pr. Ulstrup - Telf. 67 Ulstrup

Ekspedition:
Gravene 30
Fabrik:
St. Sct. Hansgade 8

Eivind Mortensen

SLIDBANEFABRIK & VULKANISERING
VIBORG

Telefoner:
235 - 1955

SLIDBANER PÅ TRAKTORDÆK

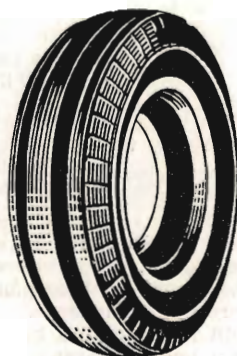
fremstilles kun i helcirkelforme på egen fabrik.

Vore traktor-helcirkelforme er af en special konstruktion og kan tage over 30 forskellige størrelser.

Pålægger slidbaner med knopper, der er lige så kraftige som på nye dæk.

A·A·B·E·N M·Ø·N·S·T·E·R

Bagdæk		Fordæk	
9-24	11-28	11-38	400-15
10-24	13-28	12-38	400-19
11-24	14-28	900-28	500-15
12-24	14-30	900-36	550-16
11-26	14-32	1125-24	600-16
12-26	14-34	1125-28	600-19
13-26	11-36	1275-24	750-18
14-26	12-36	1275-28	
10-28	10-38	1275-32	

Tallerkenharve for skovbrug (TOLNE model)

I samarbejde med skovrider S. Larsen, Tolne, er det lykkedes at fremstille en tallerkenharve specielt for skovbrug.

Tallerkenharven er for lift. Den er stilbar således, at mellemrummet mellem sektionerne kan varieres fra 100 til 160 cm. Det er derved muligt at anvende den dels over planterækkerne og dels imellem dem. Tallerkernes arbejdsstilling er også stilbar, og sektionerne kan vendes, så harven henholdsvis mulder fra og til planterne.

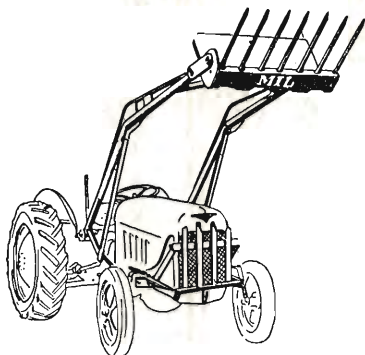
Den er særlig velegnet til arbejde over planterækker, som er forsænket lidt i gravede eller pløjede render.

Hold jorden i kultur omkring planterne og hold ukrudtet i ave. Køb en tallerkenharve »TOLNE model«.

Tallerkenharven leveres såvel til Bristol larvefodstraktor, som andre traktormærker med trepunktsophæng.

R. POULSENS Maskinfabrik SKALBORG
Telefon Skalborg 60 og 148

Mil hydrauliske læsseapparat

leveres passende til FERGUSON, FORDSON og NUFFIELD traktorer.

Mil læsseapparat med gødningsgrabbe passende til

FERGUSON	kr. 2 325,—
FORDSON	» 2.440,—
NUFFIELD	» 2.750,—

Mil læsseapparat kan endvidere monteres med jordsluffe, roegrabbe og løftekrog.

Læsegafflen af- og påmonteres på få minutter uden brug af skruenøgle.

Mil læsseapparat betjenes af een mand.

Mil læsseapparat betyder billigere, hurtigere og nemmere arbejde.

Brochurer sendes gerne på forlangende.

LANGREUTERS

Gl. Kongevej 3 - København V. - Hilda 1090

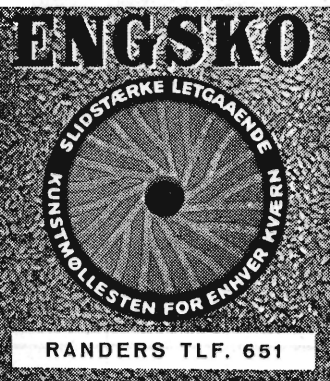
Tårnsilosten
Drænrør
Baumadæk
Tagsten
Mursten

KÄHLERS Teglværk
Korsør

Frøavlscenret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 533
Frøavl og frøhandel

Det gensidige forsikringselskab

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner forsikring for genplantningsværdien for nåletræsplantager overalt i Danmark. — Indskud een gang for alle 1 kr. pr. ha. Årlig præmie pr. ha 50 øre, minimum 2 kr. Vedtægter og indmeldelsesblanketter ved henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG

Telefon 1340

PALUDANS PLANTESKOLE A/S

KLARSKOV

Skovplanter, hæk- og hegnsplanter, allétræer

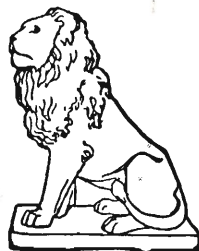
Forlang prisliste

TELEFON KLARSKOV 9

Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade . København K.

AERGLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 16

15. decbr. 1955

76. årg.

Tidsskriftet udgår ca. 16 gange årligt og sendes uden vederlag til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor. Viborg. Annoncepris 50 øre pr. mm. Oplag 19.600 eksemplarer. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr.

Indhold: Rejse med bus gennem England og Wales. — 40 år ved Hedeselskabet. — I få ord.

Forsiden: Annonce: Billedet viser igangværende arbejde ved Henne Mølleaa. De opgravede sandmængder planeres senere, og en del tilplantning udføres. Krondyrene har i stort tal hjemsted i disse øde omgivelser.

Rejse med bus

gennem England og Wales

Det ville være let at forsvinde fra London, totalt og sporløst. Blot gå ind på Victoria Bus-Center en lørdag mellem 12 og 14, sætte sig i en bus og forlade byen. Hver lørdag er der over 2000 afgangene fra dette enorme trafik-centrum. En kvart million mennesker ekspederes med tilsyneladende lethed i løbet af en enkelt week-end. Der er praktisk talt ikke så fjerntliggende en by i hele Storbritannien, uden at den kan nås med bus fra London indenfor det samme døgn, de fleste endda fra morgen til aften. De hurtigtgående expres-ruter — Coaches — standser kun ganske få steder, hovedsagelig for at muliggøre udveksling til tværgående ruter. Er man først placeret i en af disse bekvemme busser kan man nå ud til de fjerneste steder i det forenede kongerige uden større besvær. Det at overgive sig i en buschaufførs hænder er det samme som tryghed og hjælp i enhver situation. Han slipper ikke sin passager, før han er sikker på, at vedkommende er nået rigtigt frem med alt sit habengut. Skal der skiftes til en anden rute, bliver den udpeget, bagagen bragt over, og den nye chauffør givet vejledende praj, hvor passageren skal hen. Tryghed, hjælpsomhed og bekvemmelighed er de følelser, der trænger sig på, hvis man i en ferie vælger at krydse Storbritannien igennem med bus. Har man så en kasse danske cigarer til at fordele med en cigar nu og da til de skiftende chauffører, føler man sig hurtigt som et særligt privilegeret medlem af et sluttet og lykkeligt samfund, der glider frem ad de store landeveje mod det fjerne mål og de spændende oplevelser — spændende, fordi chaufførerne næsten alle har en evne til små kommentarer til alt, hvad der sker og alt hvad man ser. Hurtigt lærer man sig, at den bedste plads i langtgående kæmpevogne er

nærmest chaufføren. Han kan lide at snakke, dæmpet, fortroligt. Når hans nysgerrighed om den fremmede er nogenlunde tilfredsstillet, giver han efter for sin lyst til at diskutere og fortælle om sit eget land, om de egne, vi kører igennem, og så til gengæld høre lidt om, hvad en dansker mener om

To typiske, charmerende engelske bus-chauffører.

engelske problemer, om Churchill, om skatter, om kommunisterne o. s. v., alle de ting, som også vi interesserer os for.

Bus-chaufførerne skifter nu og da, men det er, som om det er medlemmer af den samme familie, der går igen. Vi finder hurtigt tonen igen, trods udskiftningen eller overflytningen til en anden bus på en ny rute. Det er øjensynligt endnu en sjældenhed, at en udlænding får den tossede ide at krydse landet med bus. Med bustransport gennem 1500—2000 miles af England og Wales, mødte jeg kun en eneste udlænding, en hollænder, og han var endda fastboende i England. Det var måske det, der gjorde det hele til så exceptionel en oplevelse.

Nord på gennem England ad den østlige rute mod York er ikke meget forskellig fra Danmark. De samme store bakkedrag, kornsorter og levende hegn overalt, men domineret af græsarealer i højere grad end hjemme. Heg-

nene er tjørn, hassel, syren og hæg, stærkt og overalt iblandet brombær, der gør dem næsten uigennemtrængelige. Det er smalle lave hegn, ud mod vejene beklippede og holdt nede. Formålet er ikke at opnå en lævirkning, men at hegne, som også de danske hegn i sin tid blev rejst for, da Landhus-

Nordøstengelsk landskab.

holdningsselskabet omkring 1800 gav præmier for hegnsanlæg. Det må være deprimerende at køre gennem England i lave privatbiler, for kun sjældent kan man få kig ud over landskabet. Hegnene langs alle veje spærrer lige netop for udsynet. Kun fra bussens højde har man den frie udsigt, ja, hegnene er så tætte, at fasaner og kaniner færdes ganske uforstyrret tæt op ad landevejen helt ligeglade med trafikken på den anden side hegnet. Man tror først på kaninplagens betydning efter fra busserne at have set dem springe kåde omkring, en og to, to og tre, en hel flok, allevegne kaniner. Så lyder det meget rimeligt og forståeligt, at kornhøsten i England sine steder i 1955 er steget med indtil 250 kilo pr. ha, fordi de engelske kaniner er decimeret kolossalt på grund af virussygdommen myxomatosis. Hvad mon de store mængder af musvåger over Wales dale nu skal leve af, efter at kaninerne er forsvundet?

Skove er der ikke mange af i den østlige og nordlige del af England. Det kan se sådan ud nu og da, men det er kun omkring godserne, hvor parkanlæg og gruppeplantninger i markerne giver et overfladisk indtryk af skov. Hist og her møder man nordud derimod kratbevoksninger over store strækninger isprængt stumper af hede. Chaufføren oplyser, at det som regel er jagtarealer, det ikke kan betale sig at dyrke, ejet af industrifolk fra

Ruinerne af slottet Hafod. De store stubbe i forgrunden er efter egetræer plantet af Thomas Jones, der ligeledes havde tilplantet hele bjergpartiet bag slottet med lærk.

byerne. En anden passager oplyser, at opdyrkningen heller ikke nyder megen interesse, fordi ejeren, hvis han først tager noget ind til dyrkning, også får pligt til fortsat at dyrke den — det er strafbart at forsømme at producere et vist minimum på den opdyrkede jord. Retssager herom er almindelige over hele England, det er landbrugernes egne organisationer, der som regel rejser en sådan sag, og dommene er altid meget skrappe, med bøder og dagmulkter, eventuelt konfiskation og salg af ejendommen.

Op gennem England er der ikke megen variation i billedet. De fleste bedrifter er samlet i landsbyerne, den spredte bebyggelse som herhjemme, med jorden placeret om gårdene, er ikke almindelig. Industricentrene er samlet om hver sin branche, og de enorme »døde« affaldsdynger fra kul-

gruberne dominerer mange gange billedet. De danske brunkulslejers sandtipper er nips sammenlignet med disse kulsorte slagge- og lerdynger, som det tager et halvt århundrede at få sparsomt iklædt et græs- eller busk-tæppe. Det, der giver denne tur til Nordengland sit særpræg, er de gamle byer med de historiske navne, landsbyerne med de gamle sandstensbyg-

Udsigt over floddalen ved Hafod, hvor de sidste storskove efter Thomas Jones forsvandt under krigen 1940—45.

gede og skifertækkede huse. Domkirkerne er pragtfulde, synlige på lang afstand og nærved prægtige i al deres skrud af ornamenten og figurer, indvendige overvældende med de museumsagtige samlinger af historiske relikvier og gravmonumenter.

Med passende mellemrum holdes der kvarterlange pauser ved en landevejskro for at drikke the og strække benene. Men andet end the og en sandwich er der sjælden lejlighed til. Enten er der drejet om for ølhanen netop på det tidspunkt, eller også er det i en helt anden bygning, man kan få en drink — the og øl kan aldrig fås det samme sted. Chaufføren ler himmelhøjt, når jeg synes, det er komisk.

Vi kørte ad en siderute ind til York, det gamle udgangspunkt for kampene ved den skotske grænse. Gennem en floddal med en stille glidende

vandstrøm, yndige enge, hvor ungvæget færdedes i store flokke. Da vi 3 dage efter var krydset frem til Birmingham og åbnede en avis, var det første, vi så, et billede fra den vej, hvor vi havde kørt. En haglstorm og skybrud havde dagen efter sat vej og dal under vand, Billedet viste en ung pige roende i båd rundt på landevejen. 100 kreaturer var druknet og en halv snes huse skyllet væk i idyllen.

Vejene i England og Wales synes smalle og meget krogede, og der køres stærkt på dem, men man vænner sig hurtigt til tempoet. Det er en fornøjelse at se en forangående trafikant vinke en, der ønsker at overhale, frem eller signalisere til ham, at der må ventes lidt. Ustandseltigt vinkede vor chauffør ud ad vinduet, mærkelige fagter, men virkningsfulde, hilst med et smil og et nik, når overhalingen fandt sted. Færdselskultur!

Der var en del af turen, der var lang og trættende, selv om den på en vis måde var interessant. Det var de endeløse miles ind til og ud af Birmingham. Og var det ikke lykkedes at opnå kendskab til byens fjernere liggende omegn ved i nogle dage at tage ture ud fra den, bl. a. til Stratford on Avon og det skønne Warwick, havde den efterladt et deprimerende indtryk af industri, industri og uskønt, disharmonisk fattigbebyggelse, navnlig i de mange forstæder eller rettere i de med Birmingham sammenbyggede byer særlig mod vest.

Busturens højdepunkt blev dog farten gennem Wales. Det var en waliser, der kørte. Han tillod sig at stoppe, da vi kørte ind i Wales. »Her begynder den rigtige verden«, sagde han og spurgte, om vi kunne se forskellen. Vi bekræftede med glæde. Og så var vi hans særlige venner på resten af dagens 150 miles til Aberystwyth ude ved Atlanterhavet, hvor alle Wales veje, floder, bjerge og dale løber sammen.

Der er andre steder i Europa, hvor bjergene er vildere og højere, der er andre steder, der er mere berømte for naturskønhed. Der er tusind steder, hvor naturen er rigere, hvor skovene er mere storslået, men mon der er ret mange andre steder, hvor der er så megen charme samlet, så megen naturlig venlighed, så mange smil fra indbyggerne som i Wales. Få steder regner det vist mere, og få steder kan skyerne hænge så langt nede, at tågen sætter sig i perler på vinduer og drypper ind ad halvåbne trækruder. Her risikerer man på en hovedlandevej at måtte standse i en årløse morgentime for at holde tilbage for et glammende hundekobbel efter rødfrakkede rævejægere på sveddræppende heste. Eller tre gange i en eftermiddagstime at køre fast i brægende, skræmte fåreflokke, der gennes frem over vejen af langhårede hyrdehunde, dirigeret af en enkelt kasketklædt hyrde. Og man vil huske de hundreder af småelve, der vælter ud af græsset højt oppe for derefter langt nede i skum og hvirvler at slutte sig til en af de mange floder, der gør dalene så maleriske.

Måske vil jeg længst huske værtinden i George Borrow-hotellet, ensomt højt oppe — højest beliggende i Wales, blev der sagt —, der ikke

havde tid til at servere i bar'en, fordi der netop var middagsspisning. Og så bad hun os selv gå ind og tage, hvad vi ville have af drikkevarerne. Den dag blev der hentet en Heering Cherry brandy frem og skænket for værtinden — med ost til. Hun kunne lide det, og den eneste flaske, hun havde, blev tømt af andre gæster, der skulle prøve en så tosset ide. Og de kunne

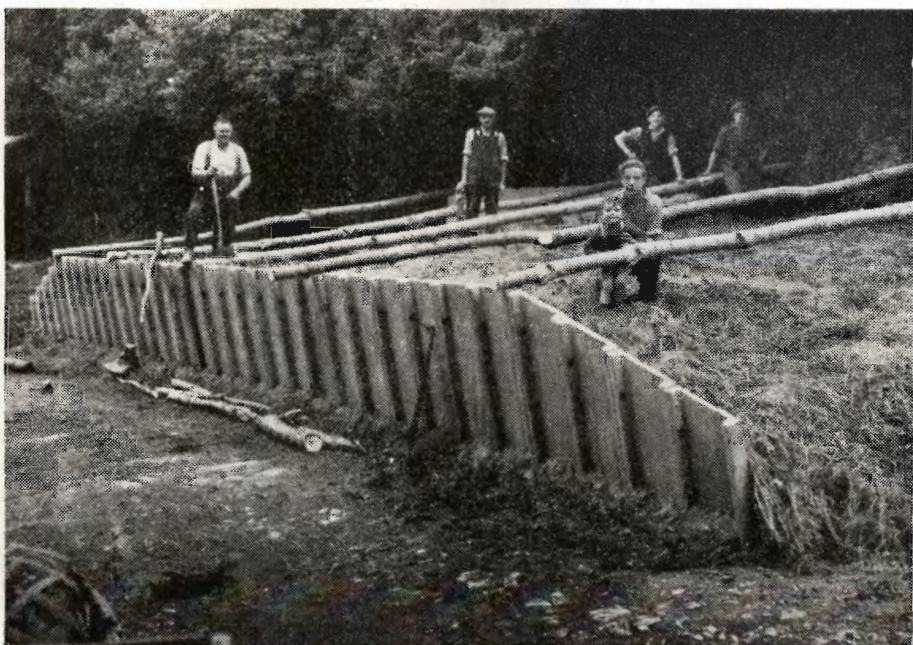
*De 200-årige bygninger på den i artiklen omtalte gård.
Til venstre stalden, til højre magasin og hestestald.*

lide det. Der skulle samme aften være bryllup på hotellet. Bryllupskagen stod og ventede i al sin glasurpragt — gæsterne skulle komme helt nede fra dalen, tågen forsinkede dem, og da vi drog videre med en anden bus, var det 2 timer over tiden, men vi havde hørt alt om bryllupsskikke, spillet »dart« — pilekast — med værten og en hyrde fra egnen, lært dem og nogle gæster at drikke dansk Cherry brandy og spise ost til. Og det var en kongelig oplevelse — i tågen, højt oppe i fjeldet med et vandfald brusende næsten ind under gulvet, og den sødeste og prægtigste hvidhårede værtinde.

Selvom buskørsel i Wales er en oplevelse, så når man kun ind i fjernere afkroge og til de særeste steder til fods, til nøds med bil, når man har en kendt mand med. Sådan fandt jeg det gamle gods Hafod med den berømte og sørgelige historie, gemt i en dal, i lige linie kun få km fra det berømte vandfald »The devils bridge«, men skilt fra det af et bjergmassiv,

der krævede mere end en times bilkørsel ad snoede, dårlige veje for at nå frem. Omkring Hafod skjuler sig en af Cardiganshires mest romantiske historier, nærmest at ligne med den Hugo Mathiessen fortæller i sin sidste bog om Jørgen Skeel til Gl. Estrup og omtrent fra samme periode.

Hafod arvedes af en ung, rig diplomat og officer Thomas Jones i 1769. I 1780 så han dets vilde omgivelser første gang og i 1784 besluttede han at vie sit liv til at gøre Hafod til et eventyrslet, hvorfra kultur og oplysning skulle sprede sig over hele Wales. Han var rig, enorme midler stod til hans

Ensilering af markafgrøderne på den walisiske gård.

rådighed, og han drømte om at kalde befolkningen frem af dens århundredgamle søvn, bringe den bort fra fattigdom, sult og elendige kår, udrydde alle gamle fordomme, opdyrke jorden, plante skov på alle skrænter, fremme kvægavl og havebrug og skabe en paradises have, der kunne vise landet, hvad dets historie, dets primitive skønhed og naturlige frugtbarhed indebar, blot man tog fat.

I sin hustru, en kusine, fik han en medhjælper, der delte hans interesser og fuldt forstod ham. Sammen byggede de i 1786 det første Hafod, skabt af Englands største arkitekter, fyldte det med skatte af alle arter, kunst fra hele verden og bl. a. en uvurderlig bogsamling. Parken blev tilplantet med sjældne træer, skoler blev bygget, fæsterne fik nye huse, og kvæg af de fineste racer dreves til Hafod over bjergenes elendige veje. Kongen skænkede ham avlsdyr af den kostbare Merinorace. Tidens største

Hedeselskabets Tidsskrift

1955

76. årgang

Udgivet af
Det danske Hedeselskab

Viborg
Carlo Mortensens Bogtrykkeri
1955

Høvedelskabets Tidsskrift

Redaktionsudvalg:

Afdelingsleder, skovridder **B. Steenstrup** (formand),
forstander **N. C. Nielsen**
og overingeniør **N. Venov**.

Redaktør: **Har. Skodshøj**.

INDHOLD:

Administration:

	Side
Ved årsskiftet, af Chr. Lüttichau og Niels Basse	2
Årsberetning, af Niels Basse 179, 217,	255
Repræsentantskabsmødet 1955 i Hillerød	275
Hedeselskabets regnskab	280

Plantning og skovvæsen:

Fra plantningsforeningernes arbejdsmark, ved H. S.	8
Lævirkning (fortsat), af Martin Jensen 19,	39
Nye plantagearealer	32
Hvor der plantes, af has.	56
Om rodfordærverangreb (slutning), af G. West-Nielsen og E. Oksbjerg	72
Klimafaktoren og de lokale forsøg, af Martin Sørensen	92
Plantningsforeningernes årsmøde	160
Japansk lærk, af C. F. Jensen	285
Dansk Plantageforsikringsforening, ved Ditlev Petersen	321

Grundforbedring, mose- og engkultur:

Lidt om marskengene, ved T. Kragelund	12
Forsøgsmæssig underbygning af dræningsarbejder, af K. Sandahl Skov	27
Drænrør af plastik, anm. ved K. Sandahl Skov	121
Jordforbedring på Nordkær, af Martin Olsen	129
Kalktilstanden må bringes i orden, af N. Basse	297
Et opdyrkningsarbejde, Kalveholm i Knardrup, af N. Basse	300
Dræningsarbejdet i Frederiksborg amt, af N. Basse	305
Undergrundsløsning, af A. Krøigaard	316
Skjernaadeltaet	318
Geologi og vandbevægelse, af S. A. Andersen	325
Nedspuling af drænrør, af N. Basse	350

Moseindustri:

Produktionen af tørvestrøelse i 1954, af A. Krøigaard	58
Nogle indtryk fra tørvekongressen i Dublin, af A. Krøigaard	95
Produktionen af tørvebrændsel i 1955, af A. Krøigaard	343

Dødsfald:

Johan E. Melbye	26
J. Libak Hansen, af N. Basse	48
Oluf P. Bondo, af B. Steenstrup	82
Juul Rasmussen, af N. Basse	109
Bertel Bertelsen, af N. Basse	110
Th. Claudi Westh, af Niels Basse	124
P. Chr. Jensen, af Niels Basse	320

Forskelligt:

	Side
Et jubilæum, tidsskriftet, af H. S.	2
Hederne i Viborg amt, af N. C. Nielsen	49
Hederne i Hjørring amt, af N. C. Nielsen	61
Doktor i hydrologi, J. M. Lyshede, anm. af forsvar	69
Hedeselskabets sølvbægre, af Niels Basse	83, 119
Dagligt liv i Hedeby, af Ras. Mortensen	86
Hederne i Randers amt, af N. C. Nielsen	111
Kongenshus Mindepark, nye navne	159
Wales, et fremtidigt skovland, af H. S.	167
Hedebrugets generalforsamling	291
De danske Mergelselskabers årsmøde	292
Fra Them sogns kulturhistorie, af H. Skodshøj	336
Foregangsmanden Frederik Møller, af H. S.	352
Rejse med bus gennem England og Wales, af Har. Skodshøj	357
40 år ved Hedeselskabet	369
I få ord:	
Hans Bjerregaard og lærketræet	16
En amerikansk læskærm	18
Hugsten i skove og plantager i 1952—53	18
Trækulsfabrikken i Brande	106
Fæstet planteselskab, 50 år	108
Vinden slider	303
Køb af klænganstalt i Højbjerg	304
Gave fra Handels- og Landbrugsbanken i Thisted	304
Mergelspredning	323

FORFATTERFORTEGNELSE:

	Side
Alsted, J.: Omtale af forsvar for doktorafhandling	71
Andersen, S. A.: Geologi og vandbevægelse	325
Basse, Niels og Chr. Lüttichau	2
Basse, Niels: J. Libak Hansen	48
» : Hedeselskabets sølvbæger 83,	119
» : Bestyrer Juul Rasmussen	109
» : Kontorbestyrelse Bertel Bertelsen	110
» : Th. Claudi Westh.	124
» : Årsberetning 1954—55 179, 217,	255
» : Kalktilstanden må bringes i orden	297
» : Et opdykningsarbejde, Kalveholm i Knardrup	300
» : Dræningsarbejdet i Frederiksborg amt	305
» : P. Chr. Jensen	320
» : Nedspuling af drænrør	350
Dahl, J. N.: Anmeldelse af doktorafhandling	69
Jensen, C. F.: Japansk lærk	285
Jensen, Martin: Lærvirkning (fortsat) 19,	39
Krøigaard, A.: Produktionen af tørvestrøelse i 1954	58
» : Nogle indtryk fra tørvekongressen i Dublin	95
» : Undergrundsløsning	316
» : Produktionen af tørvebrændsel i 1955	343
Kragelund, T.: Lidt om marskengene	12
Larsen, C. V. Schledermann: Beretning om Det danske Hedeselskabs kulturtekniske afdelings hydrometriske undersøgelser 1943—50, anm.	121
Lüttichau, Chr. og Niels Basse: Ved årsskiftet	2
Mortensen, Ras.: Dagligt liv i Hedeby	86
Nielsen, N. C.: Hederne i Viborg amt	49
» : Hederne i Hjørring amt	61
» : Hederne i Randers amt	111
Oksbjerg, E. og G. West-Nielsen: Om rodfordærverangreb	72
Olsen, Martin: Jordforbedring på »Nordkær«	129
Petersen, Ditlev: Dansk Plantageforsikringsforening	321
Skodshøj, H.: Et jubilæum, tidsskriftet	2
» : Fra plantningsforeningernes arbejdsmark	8
» : De danske skove, anm.	30
» : Hvor der plantes	56
» : Referat fra plantningsforeningernes årsmøde	160
» : Wales, et fremtidigt skovland	167
» : Fra Them sogns kulturhistorie	336
» : Foregangsmanden Frederik Møller	352
» : En rejse med bus gennem England og Wales	357
Skov, K. Sandahl: Forsøgsmæssig underbygning af dræningsarbejder	27
» : Drænrør af plastik, anm.	122
Steenstrup, B.: Oluf P. Bondo	82
Sørensen, Martin: Klimafaktoren og de lokale forsøg	92
West-Nielsen, G. og E. Oksbjerg: Om rodfordærverangreb	72
West-Nielsen, G.: Anm. af doktorafhandling af E. Holmgaard	93

Fortegnelse over Hedeselskabets repræsentanter og bestyrelse

Repræsentanter:	År for sidste valg	1. gang valgt
Aabenraa-Sønderborg amter:		
— — —	(1950)	
Gårdejer Hans Schmidt, Kollund	(1953)	(1941)
Aalborg amt:		
Rentier N. C. Nielsen, R., Villa Bakkely, Langholt	(1950)	(1914)
Proprietær J. Chr. Welling, »Valstedgaard«, Sebbesund	(1953)	(1953)
Århus og Skanderborg amter:		
Proprietær Arentoft, R., Kysinggaard, Odder	(1950)	(1944)
Godsejer A. Pontoppidan, Constantinsborg, Ormslev	(1953)	(1947)
Gårdejer Markus Hansen, R., Vester Mølle, Skanderborg	(1950)	(1950)
Haderslev-Tønder amter:		
Stiftamtmand Jens Pinholt, R., Dbm., Haderslev (Suppl.valgt til 1956).	(1953)	(1950)
Apoteker J. Kjems, R., Løgumkloster	(1953)	(1941)
Hjørring amt:		
Fhv. havebrugskonsulent P. Chr. Andersen, Svanelundsvej, Hjørring	(1950)	(1950)
— — —	(1950)	
Amtsrådsmedlem, proprietær Aage Holm, R., Eskjær, Tolne	(1953)	(1935)
Randers amt:		
Hofjægermester Chr. Mourier-Petersen, Rugaard, Hyllested	(1950)	(1950)
Gårdejer K. Støvring, Bjergby, Spentrup	(1953)	(1953)
Gårdejer Johs. Grosen, »Vestervang«, Skæring pr. Hjortshøj	(1953)	(1947)
Ribe amt:		
Rentier Søren Johansen, Holsted	(1950)	(1938)
Folketingsmand, gårdejer Olav Øllgaard, Gredstedgaard, Gredstedbro	(1953)	(1941)
Direktør O. Vang Lauridsen, R. I, Vejen	(1953)	(1935)
Ringkøbing amt:		
Fhv. amtmand, kammerherre, dr. jur., A. Karberg, K., Dbm., Rindum, Ringkøbing	(1953)	(1935)
Folketingsmand, konsulent J. E. Foged, Hammerum	(1953)	(1953)
— — —	(1950)	

	År for sidste valg	1. gang valgt
Thisted amt:		
Landinspektør N. Smed Søndergaard, Thisted	(1950)	(1950)
Planteskoleejer Oscar Bang, R., Nykøbing Mors	(1953)	(1947)
Vejle amt:		
Kammerherre, hofjægermester F. Neergaard, R., Dbm., Tirsbæk, Vejle	(1950)	(1932)
Forfatter, museumsinspektør Rasmus Mortensen, R., Bybæk, Vejle	(1953)	(1941)
Gårdejer Karl Midtgaard, Herningvej 61, Brande	(1953)	(1947)
Viborg amt:		
Godsejer E. Obel, Haxholm, Laurbjerg	(1950)	(1950)
Kammerherre, hofjægermester Chr. Lüttichau, R., Dbm., Tjele, Ørum Sdrl.	(1953)	(1923)
Fhv. folketingsmand Laust Nørskov, R. I, Nørskovgaard, Møldrup Næstformand 1948.	(1953)	(1923)
Svendborg amt:		
Konsulent, folketingsmand Kresten Damsgaard, R., V. Skerninge (Suppl.valgt til 1959).	(1955)	(1955)
Københavns stad:		
Overretssagfører Axel Hulegaard, R., Dbm., Gl. Torv 14, København K.	(1953)	(1935)
København-Roskilde amter:		
Gårdejer, amtsrådsmedlem P. M. Poulsen, Jersie, L. Skensved	(1953)	(1947)
Frederiksborg amt:		
Proprietær C. F. Lassen, R., Islebjerggaard, Frederikssund	(1950)	(1944)
Odense-Assens amter:		
Forstander Johs. Petersen-Dalum, R., Dbm., Dalum landbrugsskole, Hjallesø	(1950)	(1926)
Holbæk amt:		
Gårdejer, kreditforeningsdirektør Aksel Jensen, R., Dbm., Anker Heegaardsgade 4, København V.	(1950)	(1947)
Sorø amt:		
Godsejer S. Dahl, R., Catrineholm, Slagelse	(1950)	(1947)
Præstø amt:		
Forpagter H. Fabricius, R., Nysø, Præstø	(1950)	(1947)
Maribo amt:		
Stamhusbesidder, hofjægermester J. C. V. V. Grandjean, Vennerslund, Nr. Alslev	(1950)	(1947)
Bornholms amt:		
Amtsrådsmedlem Jac. Jacobsen, Rutsker, Hasle	(1953)	(1947)

	Ar for sidste valg	1. gang valgt
Valgte af repræsentantskabet:		
Direktør Johs. F. la Cour, R., Pindstrup	(1954)	(1948)
Bankdirektør, borgmester J. J. Paulsen, R., Tønder	(1953)	(1953)
Fhv. folketingsmand J. Kr. Jensen, Liliendalsvej 12, Brønshøj	(1954)	(1942)
Direktør C. E. Flensborg, R., Dbm., p. p., Sct. Mogensgade 69, Viborg	(1955)	(1943)
Husmand P. Nielsen, Tvis	(1955)	(1952)
Gårdejer J. Jespersen, R., Paghs Allé 2, Herning	(1955)	(1949)
Forstander H. Hansen, R., Graasten	(1955)	(1949)
Godsejer, dr. med. & phil. h. c. K. A. Hasselbalch, FM., Borupgaard, Snekkersten	(1953)	(1935)
Gårdejer Marinus Sørensen, Højbro 12, Nykøbing Mors	(1953)	(1941)
Godsejer A. Olufsen, R., Quistrup, Struer (Valgt i Ringkøbing amt 1938). Formand for repræsentant- skabet 1948.	(1953)	(1947)
Fhv. landbrugsminister Jens Sønderup, K., Sønderupgaard, Herborg	(1953)	(1950)
Amtmand K. Friis Jespersen, K., Dbm., Svendborg	(1953)	(1950)

Bestyrelsen:

- Kammerherre, hofjægermester Chr. Lüttichau, R., Dbm.,
Tjele, Ørum Sdrl. Formand.
Valgt af repræsentantskabet 1955 (1930).
- Godsejer A. Olufsen, R., Quistrup, Struer.
Formand for repræsentantskabet (1. gang 1948).
Næstformand.
- Amtsrådsmedlem, proprietær Aage Holm, R., Eskjær, Tolne.
Valgt af repræsentantskabet 1954 (1948).
- Forstander H. Hansen, R., Graasten.
Valgt af repræsentantskabet 1953 (1953).
- Departementschef P. Stahlschmidt, K., Dbm., landbrugsministeriet,
København K.
Valgt af landbrugsministeriet 1954 (1945).
- Folketingsmand, forstander Fr. Heick, St. Jyndevad.
Valgt af landbrugsministeriet 1954 (1948).
- Afdelingschef L. F. B. Grünfeld, R. I, finansministeriet, København K.
Valgt af landbrugsministeriet 1954 (1948).
- Proprietær K. Røhr Lauritzen, K., Dbm., Demstrupgaard, Sjørsløv.
Valgt af De samvirkende danske Landboforeninger 1954 (1933).
- Husmand Emanuel Vestbo, Brosbøl, Tarm.
Valgt af De samvirkende danske Husmandsforeninger 1954 (1954).

navne, videnskabsmænd, digtere og malere udødeliggjorde hans hjem, Romney og Turner kappedes om at male motiver og portrætter fra Hafod, billedhuggere fuldførte skønne marmorarbejder for ham — og alt ødelagdes en nat i en hærgende brand. Et andet lige så kostbart, skønt og strålende Hafod blev igen bygget op på det gamle sted, men nu fulgte ulykkerne efter hinanden i hurtig rækkefølge, pengene smuldrede bort, millionerne slog ikke til. Landbruget kostede og kostede, tusinder af acres var tilplantet som

Sønnen på gården var en af egnens dygtigste ryttere på sin hvide araber.

skov, men intet gav udbytte. Han mistede sin eneste datter som ganske ung, et barn der som 10-årig talte 4 sprog flydende og som 14-årig korresponderede om botaniske spørgsmål med Linné i Sverige. Hans fine altid åbne og beredvillige hjælpsomhed skaffede ham kun skuffelser. Pengeudlånere og sagførere begyndte at forfølge ham, og tilsidst brød det hele sammen om ham, og han måtte forlade Hafod og døde i 1815.

Siden er Hafod vandret fra hånd til hånd, plyndret og udpint af skiftende ejere. Den første verdenskrig tog det meste af de prægtige skove uden genplantning, den sidste verdenskrigs spekulanter plyndrede det, der var levnet, og kun mægtige stubbe og krat fortæller nu om Thomas Jones indsats. Slottet er helt sunket sammen, intet er mere beboeligt. Jorden er dog nu i det væsentlige opkøbt af staten og tilplantning er påny begyndt. Så

skete det sære i sommeren 1954, at en forstmand trængte ind i et vildnis af brombær og egekrat, der voksede op ad en lille klippe, der lå nogle hundrede meter fra den gamle hovedbygning. Nogle indhuggede trappetrin i klippen gjorde ham nysgerrig, så han banede sig vej op til toppen. Hvad fandt han her? En have, som Thomas Jones i sin tid havde anlagt til sin datter. Flere hundrede kvadratmeter var planeret på toppen, muldjord båret op, stengærde anlagt hele vejen rundt og en botanisk have indrettet. Fra hele verden havde han hentet sjældne planter og træer hjem til »The childs garden« og en mængde af dem levede endnu 150 år efter et forkrøblet liv i den glemte have. Det sidste og stærkeste glimt af det gamle næsten glemte eventyr lå skjult under rødderne af en væltet eg, nemlig et mægtigt granitmonument i pyramideform med en marmortavle, hvorpå Thomas Jones i blomstrende endnu læselige vendinger hylder en samtidig adelsmand for hans betydning for landbrugets ophjælpning. Det blev sagt, at jeg var den første udlænding og den femte gæst, der besøgte »barnets have«.

Vor chauffør på en af turene i Wales havde en bror, der drev gård en halv snes kilometer fra Aberystwyth. Han tilbød at køre os derud en dag. Vi tog mod tilbudet, og det kan måske interessere at nævne lidt om sådan en walisisk veldrevet, men almindelig gård.

Der hørte 130 acres dyrkbar jord til, en acre er ca. 0,4 ha. Besætningen bestod af 26 frisiske malkekøer og en del ungvæg, som sammen med 50 moderfår tilbragte hele sommeren oppe på de gården tilhørende græsgange i fjeldet. Der var ingen svin udover et enkelt slagtesvin til eget forbrug. Der var 3 lette heste, deraf den ene halvblods araberhoppe kun til ridebrug. Kun 20—25 acres var pløjningsjord, der skiftede mellem korn, fodermarvkål, lidt turnips og kartofler, resten var vedvarende græs. Der var 2 traktorer, malkemaskine, indlagt vand, alt muligt i maskiner — og bygninger, der var 200 år gamle, hvor privatboligen var gemt hen i den ene ende af staldbygningerne.

Græsningen blev slået 2 gange, undertiden 3 gange, om året af et interessenskab af egnens landmænd. En entreprenør slog og hentede det friske græs og leverede det få dage efter tilbage i tørret tilstand i baller med garanti for, at det var det, der var høstet på mandens jord. Udbyttet af tørret græs blev ca. 2 tons pr. acre, og når det var hjemme i laden igen stod det manden i ca. 20—25 pd. st. pr. ton, men foderværdien var også meget høj. Afgrøderne fra pløjningsjorden blev som regel altsammen med undtagelse af kartoflerne ensileret i grøn tilstand, idet det var sjældent, at kornet blev høstet i moden form. Afgrøderne blev kørt sammen i en dyngge på et skrånende areal mellem to parallelle meterhøje cementmure. Dyngen, der dækkede et areal på ca. 7×15 meter, blev efterhånden presset sammen ved kørsel ovenpå med en traktor, der kunne køre op fra de åbne endeflader, og til slut tildækkedes massen med ukrudtsgræsser og lignende samlet sammen fra vejkanter og grøfteskrænter. Kvæget blev vinterfodret med ca.

20 kg af denne ensilage plus 10 kg hør og 6 kg oliekgager pr. dag. Mælkeydelsen var maksimalt 35 kg mælk med en fedtprocent på 3,7, og værdien af mælkesalget var ca. 2500 pd. st. pr. år. Der betaltes en overpris af 4 d (ca. 30 øre) pr. gallon, når mælken var fra en kontrolleret besætning. Hele grevskabet var iøvrigt tuberkulosefri, men der var temmelig udbredt kalvekastning. De 50 moderfår gav ca. 65 lam, der 4 mdr. gamle betaltes med ca. 5 pd. st. pr. stk.

Skatteforholdene på gården måtte efter danske landmandsynspunkter

Hovedlandevej i Wales spærret af fåreflok.

vist anses for ideelle. Gården var for 7 år siden uden besætning og maskiner af nogen art overtaget til en årlig fast afgift på 140 pd. st. Tidligere betaltes der statsskat af afgiften på 140 pd. st., men den var nu bortfaldet, således at der kun betaltes skat af den rene indtægt. Og endnu havde han intet betalt, idet han havde brugt alle indkomster til forbedringer. Det drejede sig om ca. 1000 pd. st. om året, der var anbragt i traktorer, malke-maskine, privatbil, vandinstallation, selvbinder, slåmaskine, kvæg, får og heste. Hvert år blev 6—7 køer sat ud og egne kalve tillagt i stedet efter egen tyr. Før den nuværende ejer overtog gården havde der været 6—7 heste, og alligevel havde ejeren da ladet en entreprenør udføre alt arbejde. Ejeren, hans hustru og dennes gamle mor, en 15-årig søn og 2 medhjælpere klarede nu hele arbejdet. Den ene medhjælper var en gift husmand. En 25-årig medhjælper fik 6—7 pd. st. om ugen og alting frit.

Det var interessant at besøge en sådan gård og høre ejeren fortælle om,

hvor naturligt han fandt det, at han praktisk taget var skattefri, medens han arbejdede sig frem til at være en absolut velhavende mand.

Op ad bjergskrånningen umiddelbart bag gården fandtes der et vildnis af løvtræer i kolossal vækst. Der var et halvt hundrede acres helt sammen-groet, men med eg, elm, ahorn og ask, der forlængst var svære nok til hegnspæle, skønt hele skoven i krigsårene havde været ryddet af træspekulanter. Det var ikke genplantet, men simpelthen skudt op igen som et eldorado for duer, fasaner, kaniner og ræve — med musvåger svævende på brede vinger lavt over udkanterne, spejdende efter kaninerne, deres naturlige føde. Musvågerne var forsvundet for år tilbage, men findes nu overalt i stort tal efter en for få år siden gennemført totalfredning.

Der skal to—tre søndage til i Wales for at man slipper landet og drager videre. Om søndagen kører rutebiler og jernbaner nemlig kun undtagelsesvis i Wales. En sveden stationsvagt i Aberystwyth erklærede, at i Wales går man i kirke og synger om søndagen — man kan ikke gøre andet, sagde han. Der er også en usædvanlig sangglæde overalt i landet. Allevegne er der kor med og uden offentlig optræden, og har man ikke andet at gøre en søndag aften, går man ned på kajen og tilbringer nogle timer med at lytte til eller selv deltage i fællessange. En dirigent stiller sig op med et par sangere om sig, et sanghæfte — på walisisk — omdeles, og få øjeblikke efter synger mange hundrede mennesker flerstemmig korsang uden at trættes. Det er en ejendommelig oplevelse, folkekunst i bedste forstand. Man glemmer det ikke så let igen. Atlanterhavets dønninger ruller ind over klipperne dybt nede ved kajens fod, mågerne skriger, et bådesejl farves rødt mod den gyldne sols flimmer — og de særprægede skønne kortoner får den fremmede tilhører til at undres over, hvor disse evner hentes fra, som her smelter sammen til een stor harmoni.

Sydover gennem Wales gennem Vestengland ind mod Oxford, langsomt ændres landskabet, bjergene bliver lavere og til bakker igen. Herresæder med historiske, slotsagtige bygninger, ældre og nyere, bliver hyppigere og ikke nær så mange i forladte ruinhobe som i det nordlige og mellemste Wales. Bussernes farver skifter, et andet selskab har overtaget ruterne, men chaufførerne er af samme glade og sejge type. De vinker til kolleger, de kaster et smil til stoppestedernes servitricer, og de husker at fortælle om rutens seværdigheder, om røverriddere, om kongers flugt, om industribaroner og politikeres fødesteder, alt det, der i grunden interesserer så uendeligt lidt, men som er en forfriskende duet at høre på sammen med den kilometerslugende lyd af gummi mod regnvåd asfalt.

En busrejse gennem England og Wales er en oplevelse. Den er billigere, hurtigere og langt mere bekvem end med de støvede tog. Og det er endda de store jernbaneselskaber, der ejer hovedinteressen i rutebilselskaberne.

Harald Skodshøj.

40 år ved Hedeselskabet

Distriktsbestyrer V. Valeur-Jensen, Vejle, fejrede den 1. december sit 40 års jubilæum ved Hedeselskabet og var i den anledning genstand for megen opmærksomhed. Trods et lidt vaklende helbred i de sidste år, som har medført, at han har søgt og fået bevilget sin afsked fra 1. januar, tog han mod gratulanter på jubilæumsdagen og fik en dag med megen hyldest fra alle sider.

— — —

40 år ved Hedeselskabet — og i aktiv tjeneste hele tiden — er en meget lang periode. Men perioden får særlig baggrund, når man erindrer den udvikling, der er sket i de samme 40 år.

Da Valeur-Jensen blev ansat ved Hedeselskabet var det Th. Claudi Westh, der antog ham. Efter en kort periode ved hovedkontoret i Viborg kom han til kontoret i Herning, hvor den senere direktør Jens Westergaard da var distriktsbestyrer for Hedeselskabets kontor for grundforbedringsvirksomheden. Virksomheden omfattede alt muligt. Råd og hjælp vedrørende mosekultur, hedeopdyrkning, mergling og naturligvis først og fremmest dræning og vandløbsregulering. Når en mand henvendte sig om hjælp, tog man ud til ham med tog eller dagvogn, hvor cykel og hele det ca. 25 kg tunge udstyr omfattende nivellerinstrument, pæle o. s. v. blev læsset på. Fra nærmeste station eller holdeplads trådte så cyklen i funktion ud ad de grusede og sandede veje og stier til klientens hjem. Der skulle et godt helbred og gode kræfter til samt en vis sans for at orientere sig, når man midt ude i heden så vejsporet dele sig uden at vide, hvilken vej man skulle følge — som regel blev det det gale spor, man fulgte. Der var den forskel mellem før og nu, at man dengang altid blev selvskreven gæst til måltiderne i hjemmet, hvor man kom. Der kunne være smalhans og fattigt, men stegt flæsk med meldyppe og kartofler kunne efter de mange kilometer med den tunge oppakning nemt blive til en herreret for en sulten mave. Valeur-Jensen var glad for disse ture ud over de store heder, hvor hans morfars navn — han er barnebarn af den gamle prokurator Valeur i Herning, Dalgas' nære arbejdsfælle — endnu huskes med respekt over hele Hammerum herred. Der var én god ting i den tid, siger Valeur-Jensen, jeg kunne selv bestemme, hvad Hedeselskabet skulle have i refusion for besøget og hjælpen, og når jeg syntes, at fattigdommen gjorde det rimeligt, kunne jeg simpelthen gøre det hele gratis. Man slap vel også lidt lettere om ved det for 40 år siden. Planerne blev mange gange kun til et rids og en skriftlig vejledning, og så lavede landmanden selv arbejdet. Kvaliteten af arbejdet var nok heller ikke altid helt, som det skulle være, og det kan i hvert fald ikke sammenlignes med nutidens grundforbedringsarbejder, hvor vi jo intet afleverer, inden forundersøgelser og alt det, der

følger med af detaljer, er helt i orden. Her er der sket en vældig og meget vigtig udvikling til det gode.

Da Valeur-Jensen kom til Vejle var den senere afdelingsleder i Viborg Fridlev Thøgersen leder af Vejlekontoret, og først fra 1918, da Thøgersen fulgte Claudi Westh til det nyoprettede Statens Grundforbedringsvæsen, blev Valeur-Jensen leder af kontoret, senere med en enkelt medhjælper. I dag er der en halv snes medarbejdere på kontoret.

Det var et vidtstrakt område, der skulle bestyres disse første år: Andst herred i Ribe amt, hele Vejle amt undtagen Sdr. Omme sogn, hele Skanderborg og Aarhus amt samt Randers amt indtil Gudenaen — det hele suppleret med Samsø og Endelave. Aflastningen kom først i 1920, da Aarhuskontoret blev oprettet.

I 1919 blev Valeur-Jensen gift, og ganske naturligt blev det hans kone, der kom til at passe telefonen, og det var hende landboerne ville tale med, når Valeur ikke var hjemme. Et forsigtigt spørgsmål om honorar til fru Valeur-Jensen for at passe telefon o. s. v., afviste J. Westergaard med den korte bemærkning, at en kone burde have så megen interesse for sin mands arbejde, at hun kunne tage sig af telefonen og hvad der ellers faldt for, der kunne hjælpe ham. Blev det særlig slemt med ekstraarbejde kunne der dog »lånes« en mand midlertidigt fra Viborg.

Disse første år i Vejle var i virkeligheden ikke meget anderledes end de foregående år i Herning og Viborg, fortsætter Valeur-Jensen sit pluk i Erindringen. Jeg er ikke helt sikker på, at jeg, når jeg var ude at rejse, stod op kl. 5,30, som J. P. Olesen — Mergel-Olesen — forlangte det, da jeg var med som hans assistent. Ja, han var en hård negl i kravene til sig selv og andre. Kl. 5,30 stod han op, hamrede kroens køkkenpige op og forlangte morgenmad inden kl. 6, så arbejdet kunne komme i gang ude, hvor vi nu befandt os.

Ellers havde vi jo gode kår. Diæterne var 3 kr. om dagen og 3½ kr. om natten, og de slog godt til. Boede vi en længere tid på en egn, blev vi altid gæst hos præst og degn og andet godtfolk — vi var velkomne næsten alle steder. Jeg husker dog en undtagelse. Vi skulle arbejde med noget sporarbejde i nærheden af Agerbæk, og klienterne tilbød os, at vi kunne gå på omgang på gårdene og bo i arbejderbarakkerne ved Bramminge—Funderbanen, hvor banebørsterne boede. Det var jo ikke særligt tiltalende, så i stedet valgte vi at bo i Faaborg kro, hvor vi blev fyrsteligt behandlede. Da vi skulle afregne for opholdet, ville krokonen have, at vi selv skulle bestemme prisen. »Vi skal jo ikke leve af krogæsterne«, sagde hun. Tilsidst nævnte hun 2½ kr., om det kunne passe os — for det hele pro persona pr. døgn. Det var helt flovt. »Kan vi være tilfredse med det, så kan I vel også«, sagde hun, da vi takkede og sagde farvel.

Den store udvikling i arbejdet og overgangen til nutidens meget krævende arbejde, forceret og med stadig udvidet detailprojektering tog fart

med grundforbedringsloven af 1932—33. Men det er en anden historie, siger Valeur-Jensen — det kan andre også fortælle om.

★ ★

I få ord — ★

Hedeselskabets forretningsførere

Efter at Hedeselskabets hidtidige forretningsfører for Jerslev Sj. distrikt, havebrugskonsulent N. F. J. Larsen, Jerslev Sj., har ønsket at fratræde, er dette hverv overtaget af boelsmand P. A. Sørensen, Ueberup, Kalundborg.

*

Det landøkonomiske Driftsbureau har udsendt beretning om en undersøgelse vedrørende mekaniseringen i mellemstore landbrug i perioden 1949—1954. Gennemsnitsbesparelsen på de undersøgte ejendomme skulle andrage 1285 kr. pr. ejendom, langt større for ejendomme med kvægbesætning end for kvægløse brug, hvor der endda var tale om en omkostningsstigning.

*

Skovriderne ved Hedeselskabet Aksel Thyssen, Ebelhoft, og F. Piper, Silkeborg, er den 24. november udnævnte til Riddere af Dannebrogordenen.

*

Medlem af Hedeselskabets repræsentantskab, landinspektør Smed Søndergaard, Thisted, er udnævnt til æresmedlem af Nordthy Landboforening som tak for hans store indsats for plantning og grundforbedring.

*

Ingeniør Kristian Thomsens rejselegat og Civilingeniør Jens Parbo's rejselegat

uddeler i marts måned 1956 i forening et samlet rejsestipendium på indtil 2000 kr. til en studierejse i kulturteknisk vandbygning.

Stipendiet vil fortrinnsvis blive tildelt en civilingeniør, der enten har haft kulturteknisk vandbygning som specialfag til eksamen eller hovedsagelig arbejder med kulturtekniske opgaver. Dog kan stipendiet efter omstændighederne også tildeles andre, der virker på den kulturtekniske vandbygnings område.

Det er stipendiatens ufravigelige pligt at aflægge fyldestgørende beretning om studierejsen efter hjemkomsten.

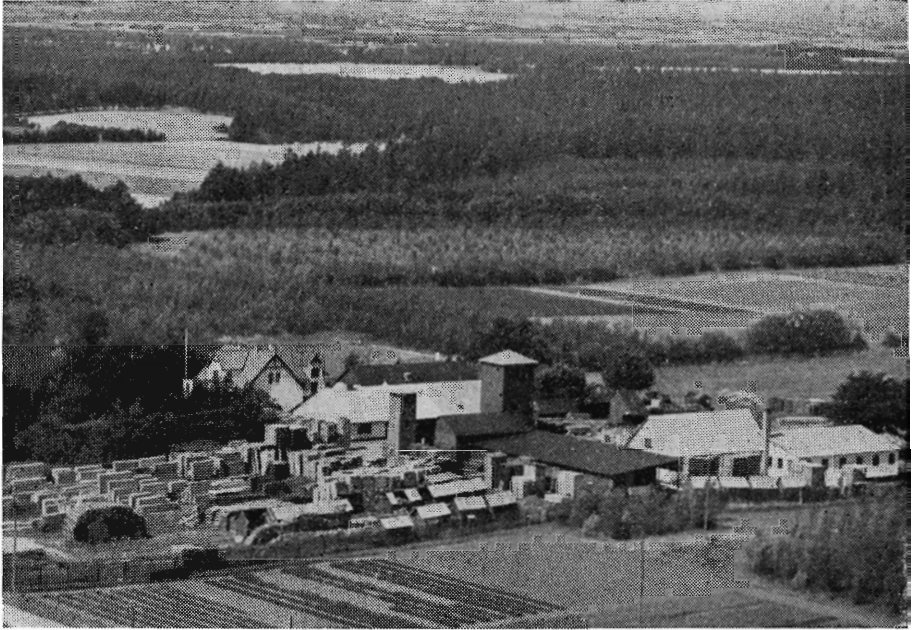
Ansøgning, bilagt afskrift af eksamensbevis m. v. og indeholdende oplysninger om den påtænkte rejse formål og udstrækning, stiles til legatbestyrererne og indsendes senest 1. februar 1956 til Hedeselskabets kulturtekniske afdeling, Viborg.

*

Arkitekt Knud Lautrup-Larsen, der vandt den ene af førstepræmierne på 4000 kr. i Dansk Gasbeton Aktieselskabs store konkurrence om enfamiliehuse, har forsynet sit hus med barbecue anbragt i en slags fri-luftsstue i forbindelse med husets køkken-spiseplads-afdeling. Der er lavet en forsænkning i terrassen, der enten kan bruges som sandkasse for børnene, eller hvori man kan anbringe et bord og bænke sig omkring det, siddende

på terrassekanten. Bordet er tænkt fremstillet af beton, så man ovenpå det kan stille en trækulsovn, der kan lune i de sædvanligt kølige danske sommeraftener.

*

Guldborgland savværk og plantage ved Viborg.

*

Formanden for grundforbedringsudvalget i Maribo amt, gdr. Gunnar Ahm, Bastegaard, havde henvendt sig til landbrugsministeriet og statsministeriet og opfordret regeringen til at foranledige, at statstilskudet til grundforbedringsarbejder påny sættes op fra 33½ pct. til 50 pct., som det var før 1951. Begge ministre har nu svaret, at landets økonomi ikke for tiden tillader en tilbagevenden til den gamle tilskudssats.

*

Ensartet nordisk terminologi

Nordiske teknikere har på et møde i Oslo vedtaget og på senere møder i andre kredse fået vedtaget, at ilt, brint og kvælstof for fremtiden bør betegnes som oxygen, hydrogen og nitrogen. Årsagen er, at der hidtil har været indtil 5 forskellige betegnelser for hver enkelt af stofferne i de nordiske lande.

*

En skotte R. Maclagan Gorrie, der i sommer har været på en studierejse i Danmark og bl. a. besøgt Hedeselskabet, har i det store skotske dagblad »The Scotsman« skrevet en længere afhandling om Hedeselskabets virksomhed og indsats. Konklusionen er, at man i Skotland burde følge det danske eksempel og sætte stærkest muligt ind for opdyrkning og skovplantning. Et problem er fælles i begge lande, siger mr. Gorrie, at der ingen lovgivning er, der kan hindre, at den mest produktive landbrugsjord inddrages til bebyggelse, hvor det passer en bygherre at placere en villa eller fabrik!

*

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A.

Telefon Skive 1030

Alle størrelser i drænrør leveres

Telefon Viborg 1330

Stenvad

CEMENTSTØBERI

Telf. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle Δ mærkede rør føres

Altid leveringsdygtig

Hulkjærhus Planteskole

RØDKJÆRSBRO

Telefon Ans 25

Planter til skove,
lægn og haver

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon 1500 (5 linier)

Kontor i Karup og Kølvrå

A/S FRØCONTORET KOLDING

Telf. 43 - 313

FROAVL
FRØHANDEL

Mejeriernes og Landbrugets ULYKKEFORSIKRING

Telefon Minerva 350
Gensidigt selskab

Ansvarsforsikring

Vester Farimagsgade 19
København V.

Automobilforsikring

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896

Telefon 94 Skive

FRØAVL . FRØHANDEL

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Aarhus

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 2 73 12

Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

Rødkjærsgro Cementvarefabrik

ved I. T. Birk Telef. Rødkjærsgro 14

FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER

Alle arter betonvarer til anvandning og kloak føres

Forlang tilbud

Danmarks mest solgte

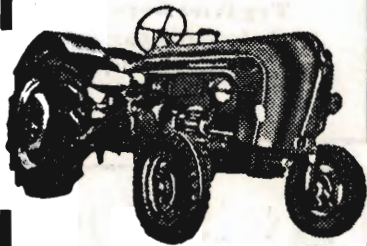
Dieseltraktor

gennem 4 Aar

DEN LUFTKØLEDE

ALLGAIER

Konstruktion PORSCHE

4 Størrelser:

12-22-33-44 HK

Der findes out. Allgaler Forhandlere
over hele Landet.

TRANBERG TRADING
COMPANY

TF. 31 44 - Kolding - 5 Linier

Røde drænrør

D S. nr. 403, syrefast kvalitet

● Fredenshøj Teglværk
Aabenraa Telefon 22127

Herning Hede- & Discontobank

10—12½, 14½—17
Telefon 5 . 273 . 720

A/S FISKBÆK BETONKLINKERFABRIK

A/s Fiskbæk Briketfabrik

Herborg 12

CLOC

Liqueur
Gin
Whisky

Trifolium Frø

KØBENHAVN

RANDERS

Alle arter jordbrugskalk –
SKANDINAVISK KALK & KRIDT I/S

Hasseris - Aalborg telefon 9253 - Alba 10650
Værket telefon Sdr. Tranders 110

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby - Telf. 1055 (2 lin.)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer

Tjæreborg cementstøberi,

Hurtig levering Telefon 21 Reel betjening

H. Theut

VIBORG - Tlf. 1559 . 1560

Brunkul - Mergel - Kalk

Midtjydsk Brunkul Industri

Tlf. Kølkevej 28 x

Katrinebjerg Teglværk

Tlf. Hejnsvej 17

Mursten - Drænrør

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD

Telefon 921

NORMRØR

med garantimærket Δ

Imprægnering

Brøndrør

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved Th. Petersen

Tlf. 111 Bjerringbro

ALLE

Δ **MÆRKEDE RØR**

Imprægnerede

og uimprægnerede

Stort lager

Altid leveringsdygtig

Skovarbejderskolens

kursus 1955/56

6. 4. jan. til 2. febr.: Alm. skov-
arbejderk. (særl. f. nåletræ-
skovarb.)

Ansøgning om optagelse på kur-
sus sendes til Skovarbejderskolen,
Kagerup st., tlf. Helsingø 302 u.

P. s. v., Iver J. Nissen.

Brostrøm^s

Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle planter for
HAVE, MARK og SKOV

Hårdføre og veldrevne arter
for ethvert formål

Drænrør

Mursten

Bauma Dæk

Roma Dæk

★

A/S

CARLSBERG,
Faarup og Taanum
Teglværkers
Salgskontor

Randers . Telf. 1515

LOMBORGS PLANTESKOLE

Granhøj v. Aalborg

Telf. 101

Telf. 999

Katalog sendes
gratis på
forlangende

AALBORG
AKVAVIT.

ANVEND TØRVESTROELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med finsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestroelse (»hundekøde«) omkring stødfugerne.

Spørg Hedeselskabet.

E. DALGAARD SØRENSEN %s
AARHUS TELF. 578 00

Aarhus Privatbank
Stiftet 1871

Aarhus: Hovedkontor
København: Nygade 1

Randers

MØRTELVÆRK OG
BETONRØRSFABRIK
v/ Marius Ødum
Kristrup pr. Randers
Tlf. 400 Randers fri not.

Kun Δ mærkede varer føres

Største lager
Bedste kvaliteter
Forlang tilbud

Krogsgades Cementstøberi

v/ J. C. Halvorsen & Sønnen
Kontor:
Dannebrogsgade 22, Aarhus
Telefon * 2 55 99
Ny fabrik i Vejlbj
Alt i betonvarer D. S. 400

Aktieselskabet

L. Hammerich & Co.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 . Tlf. 271 55 (3 lin.)
Aarhus

Verdens
stærkeste
Arbejdsstøvle

CODAN

GULD-SEGL
KVALITET

Nivaagaard Teglværk

Nivaa telefon nr. 9

DRÆNRØR . MURSTEN . TAGSTEN

RØDE DRÆNRØR

føres altid på lager fra 2" til 8" - Tilbud til tjeneste
A/S GAMMELGAARD TEGLVÆRK
Telefon 187 . Skive

Kjellerup Betonvarefabrik ved I. T. Birk

— Telefon 45 Kjellerup
Efter kl. 17: Rødkjærsbro telefon 14
FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
FORLANG TILBUD

„DANSK STAALGÆRDE“

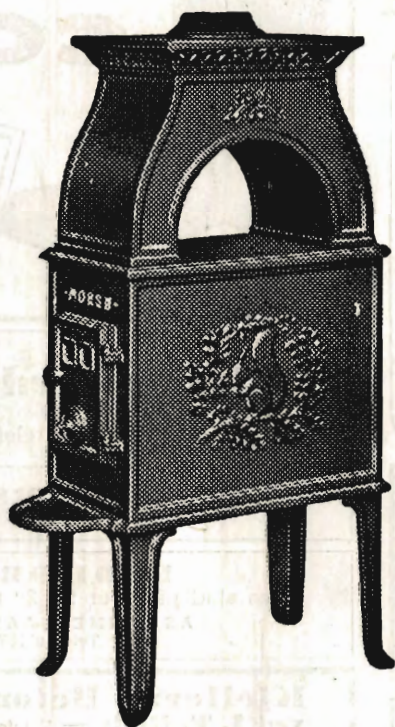
BEDSTE OG BILLIGSTE HEGN
TIL MARK, SKOV, HAVE ETC.

AKTIESELSKABET

NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

Morsø Støbejerns

AKTIESELSKABET
N.A. Christensen & Co.

KGL. HOFLEVERANDØR

BYKØBING MORS

Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, skovrider B. Steenstrup (formand),
forstander N. C. Nielsen og overingeniør N. Venov.

Redaktør: Har. Skodshøj.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg